

Steunmaatregelen voor ondernemingen en particulieren in het kader van de COVID-19-crisis – Steunmaatregelen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Performance audit

Gepubliceerd: 17.11.2021

VOLLEDIG VERSLAG (FR)

Wat wij hebben beoordeeld en waarom

In maart 2020 voerde de Nationale Veiligheidsraad in België een sanitaire strategie in om de verspreiding van het coronavirus te beperken. Deze strategie werd geflankeerd door socio-economische steunmaatregelen aan de getroffen ondernemingen en particulieren. Het Rekenhof verrichtte een transversale audit van alle door federale en regionale overheden vastgestelde socio-economische steunmaatregelen. In deze audit werden de totstandbrenging, opvolging en evaluatie van deze maatregelen onderzocht, alsook de organisatie van zowel het reglementaire kader als de controle op de correcte toekenning van de steun.

De drie Brusselse overheden zijn het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie. Deze autoriteiten hebben 73 maatregelen genomen ter waarde van naar schatting 390 miljoen euro. Deze maatregelen zijn voornamelijk gericht op de economie en de werkgelegenheid, maar hadden ook betrekking op gezondheidszorg en sociale zorg.

Wij beoordeelden zeven steunmaatregelen voor Brussel en selecteerden die maatregelen die naar onze mening een hoger uitvoeringsrisico inhielden.

Wat wij hebben geconstateerd

Hoewel de verschillende overheden een overleg- en coördinatiesysteem hebben opgezet voor het beheer van de volksgezondheids crisis, is er geen dergelijk systeem opgezet om de socio-economische aspecten te beheren. Het gebrek aan systematisch overleg en coördinatie leidde tot onvoldoende coherentie tussen steunmaatregelen van verschillende bestuursniveaus. Het leidde ook tot een verhoogd risico op over- of ondersubsidiëring.

De drie Brusselse overheden en hun administraties richtten zich met name op overleg tussen de betrokken partijen.

De besluitvormingscontext was ongewoon in zijn urgentie. Dit was het gevolg van de noodzaak om de continuïteit van de overheidsdiensten te waarborgen en een snelle, substantiële reactie op de socio-economische gevolgen van de pandemie te bieden. De uitzonderlijke omstandigheden werden verergerd door de soms beperkte kennis van de behoeften, in combinatie met aanzienlijke eisen van bepaalde beroepsorganisaties.

Het wetgevingsproces is bijgesteld om de nodige flexibiliteit te creëren om de crisis het hoofd te bieden. Dit heeft met name geleid tot de toekenning van bijzondere bevoegdheden aan de drie Brusselse overheden.

De Brusselse ministeries en overheidsdiensten hebben vaak innovatieve oplossingen geboden. Zij hebben met spoed doeltreffende, consistente processen tot stand gebracht. De automatisering van controles en het gebruik van authentieke bronnen bespaarden tijd, wat zowel de openbare diensten als hun begunstigden ten goede kwam, en verminderde de risico's in verband met manuele controles van concrete acties.

De informatie-uitwisseling tussen overheidsdiensten en tussen entiteiten was echter soms beperkt, met name op verschillende bestuursniveaus. De betrouwbaarheid van de gegevens die werden gebruikt om gunningsbesluiten te nemen, varieerde. In sommige gevallen kan het tijdelijk niet beschikbaar zijn van gegevens hebben geleid tot langere administratieve processen of zelfs ongerechtvaardigde weigering van steun.

Er waren soms tekortkomingen in de controles voorafgaand aan de toekenning van de steun. Sommige waren gebaseerd op verklaringen, waardoor zij minder doeltreffend waren. Bijgevolg bestond er een risico op overlapping van steun. De geplande controles achteraf waren ten tijde van de audit nog niet voltooid.

Niet alle maatregelen hebben hun doelstellingen bereikt. Bovendien hadden sommige maatregelen contraproductieve effecten, met name wat betreft de ongelijke behandeling van begunstigden of een gebrek aan evenredigheid.

Ten slotte is het toezicht op de maatregelen grotendeels gedecentraliseerd, met uitzondering van het toezicht op de begroting. Deze aanpak beperkte het toezicht door de Brusselse overheden. Zij waren niet in staat maatregelen zonder gevolgen voor de begroting te monitoren en beschikten niet over een overzicht van de uitvoering van de maatregelen en de impact ervan in de loop van de tijd.

Wat wij concludeerden

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie hebben snel gereageerd op de COVID-19-pandemie door na de gezondheidsmaatregelen van de federale regering een aantal socio-economische steunmaatregelen te nemen.

Om een adequaat vervolg te geven aan onze bevindingen, hebben wij een aantal aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot de inventaris, de coördinatie, de totstandkoming, het reglementaire kader, de controle alsook de opvolging en evaluatie van socio-economische steunmaatregelen.